

Onderwerp: Scherpenzeel in TK-debat

Urgentie: Hoog

Van: [REDACTED]@gelderland.nl>

Verzonden: vrijdag 12 februari 2021 13:50

Aan: [REDACTED]@gelderland.nl>

CC: [REDACTED]@gelderland.nl>; [REDACTED]@gelderland.nl>

Onderwerp: Scherpenzeel in TK-debat

Urgentie: Hoog

Hallo [REDACTED]

Op 11 februari was er een Kamerdebat over aantal wetsvoorstellen voor samenvoeging van gemeenten (bv Land van Cuijk). Naast de reguliere bespreking van de voorliggende herindelingen zijn ook bredere opmerkingen/aantekeningen gemaakt over herindelingen.

In het debat is ook Scherpenzeel en rol van provincies bij herindelingen ter sprake gekomen. De minister is door Bisschop (SGP) verzocht te reflecteren op de rol van de provincie(s), waarop door de minister een schriftelijke reactie is toegezegd.

Gehele debat is terug te lezen op

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/6678019d-c518-422e-8811-ec22a663bc77#id0b82a78d.

Hieronder wat extracten van dat debat:

[REDACTED] (VVD):

Ik doe deze uitspraak op basis van de evaluatie die er ligt bij Vijfheerenlanden. Daar is een optie dat, als er onenigheid is en ze er niet uitkomen, de minister misschien eerder had moeten optreden. Zo kan dat ook bij Scherpenzeel. Ik zeg niet dat dat moet, maar ik vraag alleen of de minister eventueel die ruimte nodig heeft en of die voldoende in het beleidskader zit als het echt nodig is. Natuurlijk, dat moet van onderop komen, de gemeentes zijn aan zet. Maar we zien ook gevallen waarin gemeentes niet willen herindelen, maar de provincie wel. Dan gaat alles een laagje hoger, maar daar kan de minister mogelijk een rol spelen.

[...]

Minister Ollongren:

[...]

Een andere herindeling is een initiatief van de provincie Gelderland. Die herindeling staat hier niet op de agenda, dus daarom behandel ik hem nu even. Daar speelt de discussie over de gemeente Scherpenzeel. Dat is daar een lopend proces, regionaal en lokaal. Dat proces is nog niet in een fase waarin ik kan beoordelen of het wel of niet past binnen het beleidskader. De GS van Gelderland hebben het herindelingsontwerp vastgesteld. Mijn beoordeling volgt pas nadat ook Provinciale Staten het herindelingsadvies hebben vastgesteld en de zienswijzen zijn verwerkt. Het klopt dat de GS mij hebben

geïnformeerd. Dat moet ook conform het beleidskader. Ik heb in reactie daarop enkele aandachtspunten meegegeven. Daar heb ik de Kamer ook over geïnformeerd. Ik volg de ontwikkeling dus met bijzondere aandacht. Ik spreek ook met alle stakeholders, zodat ik dat te zijner tijd kan meewegen; overigens, als het zover komt, want dat weet ik natuurlijk ook nog niet. Maar dan is dat in ieder geval wel gebeurd.

[...]

[REDACTED] (SGP):

De minister spreekt ook over het bestuursrechtelijk handelen van de provincie in de brief en in het nieuwe herindelingskader, ook in relatie tot Scherpenzeel. Dat is weliswaar niet aan de orde, maar dat wordt wel actueel. Zou de minister daar wat meer duiding aan kunnen geven? Wat verstaat de minister nou precies onder het bestuursrechtelijk handelen van de provincies? Want sommige provincies nemen een wat afwachtende houding aan en laten het echt van onderop komen, maar er zijn ook provincies die meer sturend erbovenop zitten.

Minister Ollongren:

Ik weet niet helemaal zeker wat [REDACTED] mij vraagt. De bevoegdheden, taken en rol van de provincies is, denk ik, duidelijk beschreven. Of een provincie kiest voor een hele proactieve benadering of voor een iets andere, meer laidbackhouding is een keuze die ze kunnen maken binnen de grenzen van de bevoegdheden en taken die provincies hebben gekregen. Het kan ook een politieke keuze zijn. Daar kan ik niet direct aan toetsen. Ik kan alleen toetsen aan of ze ook gewoon hun wettelijke taken uitvoeren.

[REDACTED] (SGP):

Maar conflicteert dat dan niet al heel snel met de ambitie dat het zo veel mogelijk van onderop moet komen, juist vanuit de gemeenten, vanuit de gemeenschappen, om met collega Van Raak te spreken? Dan kan de provincie toch niet anders dan een heel terughoudende positie kiezen ten opzichte van zo'n proces? Tenzij dingen natuurlijk fout gaan in zo'n gemeente en de bestuurskracht aantoonbaar en geobjectiveerd ontoereikend is; daar hebben we het niet over. Ik doel gewoon op een vitale gemeente.

Minister Ollongren:

Ja, maar dat is denk ik precies het punt. Onze nieuwe benaderingswijze sinds deze kabinetsperiode is volgens mij inderdaad dat er een zekere terughoudendheid past bij herindelen van onderop. Dat betekent dus dat de gemeenten dit in principe zelf vormgeven en dat de provincie daarbij een zekere procesbegeleidende rol kan hebben. Maar de provincies hebben bijvoorbeeld ook toezicht op de gemeentefinanciën. [REDACTED] heeft het over "evident ontbrekende bestuurskracht". Dat is natuurlijk de discussie die we ook hier weleens hebben gehad: wat is dan evident ontbrekende bestuurskracht? Ik vind het wel goed dat provincies dat echt in de gaten houden en gemeenten daarbij begeleiden. Als gemeenten daar zelf niet uit lijken te komen, kunnen provincies die rol spelen. Dat kan uiteindelijk misschien uitmonden in een herindeling, maar niet een herindeling die van bovenaf wordt opgelegd.

De voorzitter:

Tot slot op dit punt, [REDACTED]

[REDACTED] (SGP):

Dank voor deze toelichting. Als ik de woorden van de minister goed begrijp, dan is zij het met mij eens dat die bestuursrechtelijke positie van de provincie dus impliceert dat wanneer een provincie een actieve of proactieve rol wil spelen in een gemeentelijke herindeling, vooraf bestuursrechtelijk, geobjectiveerd duidelijk gemaakt moet worden dat een gemeente evident tekortschiet in haar taken dan wel haar financiële huishouding of de uitvoering van allerlei verplichtingen die zij heeft. Dat is dan dus eigenlijk de nadere precisering van de bestuursrechtelijke positionering van de provincies.

Minister Ollongren:

Het is niet altijd op die manier te kwantificeren, denk ik. Het is soms ook de kwaliteit van het bestuur die aandacht behoeft. Ik vind het goed als provincies daar goed naar meekijken, als een college van B en W zich meldt bij de provincie en constateert dat er dingen niet goed gaan of, andersom, als een provincie zegt: wij zien nu toch stelselmatig een probleem ontstaan in deze gemeente, ook vis-à-vis andere gemeenten. De provincie is daarvoor goed gepositioneerd. Daar spelen de overwegingen van de heer Bisschop zeker een belangrijke rol bij, maar het is niet zo dat je op een spreadsheet kunt aangeven wanneer dit wel en niet gebeurt. Ik denk dat daar ook een beetje bestuurlijk fingerspitzengefühl bij komt kijken.

[...]

 (SGP):

Voorzitter. Alleen al om de minister te bedanken voor de beantwoording van de vragen en de zorgvuldige wijze waarop dat is gebeurd — al hadden we af en toe wat verschil van mening — moet je even het woord voeren. Voor zover collega's niet het woord hebben gevoerd, ben ik zeer bereid om dat ook namens hen te doen.

Voorzitter. Ik heb een drietal punten. Bij interruptie ben ik even ingegaan op het bestuursrechtelijke handelen van de provincie. Naar mijn idee onderschrijft dat in dit geval het uitgangspunt van de minister. Dat is ook vastgelegd in de brief en in de contouren van de richtlijnen voor herindeling. Maar om dat goed inhoud te kunnen geven, heb je geobjectiveerde indicatoren nodig. Ik zou de minister willen uitdagen om in haar nadagen die slag nog te maken en daarin stappen te zetten, waardoor er een volgende kabinetsperiode meer geobjectiveerde duidelijkheid is over de positie van de provincies.

[...]